

MADDE GEREKÇELERİ

BAŞLANGIÇ

Madde 1- Yürürlükteki Kanunun 1 inci maddesini karşılamaktadır.

Madde olduğu gibi korunmuş fakat gerek amaç ve içeriğini daha iyi ifade etmesi bakımından, gerek dilinin daha anlaşılır bir hâle getirilmesi yönünden yeniden kaleme alınmıştır.

Maddenin kenar başlığı “Kanunu Medeninin Tatbiki” şeklindedir. Bu kenar başlık maddenin uygulama alanıyla uyumlu değildir. Çünkü, madde sadece Medenî Kanunun uygulanmasını düzenleyen bir madde olmayıp genel olarak hukukun kaynaklarını düzenlemektedir. Maddede sayılan kaynaklar medenî hukukta olduğu kadar özel hukukun diğer dallarında da geçerli olan kaynaklardır. Bu sebeple, maddenin kenar başlığı “Hukukun uygulanması ve kaynakları” şeklinde değiştirilmiştir.

Yürürlükteki maddede yer alan “lâfziyle veya ruhiyle” sözcükleri yerine daha anlaşılır bir ifadeyle “sözüyle ve özüyle”; “temas ettiği” deyimini yerine “değindiği”; “vazı kanun” yerine “kanun koyucu”; “vazedecek” yerine “koyacak” sözcükleri kullanılmıştır. Hâkim kanunu hem sözü hem de özüyle birlikte ele alarak uygulayacaktır. Sadece sözüyle veya sadece özüyle uygulaması söz konusu olmayacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrası “Hâkim, karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır.” şeklinde daha arı bir Türkçe ile kaleme alınmış, daha anlaşılır hâle getirilmiştir.

Madde 2- Yürürlükteki Kanunun 2 nci maddesini karşılamaktadır.

Maddenin konu başlığı “Medenî hakların şümulü” yerine “Hukukî ilişkilerin kapsamı” şeklinde değiştirilmiştir. Gerçekten de yürürlükteki Kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde kişilerin medenî haklarının kapsamı değil, kişilerin hukuk ilişkilerinde hakları kazanmaları ile borçlarını ifa etmelerinin kapsamı düzenlenmiştir. Bu sebeple 2, 3 ve 4 üncü maddelerin konu başlığı olarak “Hukukî ilişkilerin kapsamı” deyimini kullanılmıştır.

Yürürlükteki Kanunun 2 nci maddesinde, kişilerin haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymakla yükümlü oldukları düzenlenmektedir. Gerek öğretilerde, gerek yargı kararlarında bu maddenin “doğruluk ve dürüstlük kurallarına” ilişkin genel ilkeyi ortaya koyduğu kabul edilmektedir. Maddenin içerik ve amacına uygun olarak kenar başlığı bu sebeple, “Dürüst davranma” olarak değiştirilmiştir. Bu deyim, bir sonraki maddede yer alan subjektif iyiniyet ile bu maddede düzenlenen iyiniyeti birbirinden ayırt etmeye hizmet etmesi bakımından da daha isabetli görülmüştür.